

Erfaringer fra privatiseringen af Grenaa & Anholt Vandforsyning

*Af driftsleder Jesper G. Brødsgaard,
Grenaa & Anholt Vandforsyning A.m.b.a.*

Der blæser mange vinde ind over den danske vandforsyningsbranche i disse år. I øjeblikket udarbejder regeringen et såkaldt serviceeftersyn, der sætter fokus på effektivisering og foreslår privatisering som et af værktøjerne. De nye vinde har i praksis vist sig i Grenaa, hvor man pr. 1. januar 2006 har privatiseret den kommunale vandforsyning i Grenaa & Anholt Vandforsyning A.m.b.a. I dette indlæg vil vandforsyningen viderebringe nogle af de konkrete erfaringer fra forløbet frem mod privatiseringen og beskrive nogle af de regnskabsmæssige, juridiske og tekniske forhold, der er en vigtig og styrende del af processen.

projektleder Claus Dalager, KPMG

Indledende overvejelser og undersøgelser

Grenaa Byråd besluttede i oktober 2003, at den kommunale vandforsyning i løbet af 2004/2005 skulle søges overdraget til et forbrugerejet selskab.

Vandforsyningen valgte at engagere Carl Bro for at finde sparring og gå lidt i tænkeboks for en konsekvensvurdering af byrådets beslutning. Det vurderedes, at vandforsyningen ville blive stillet over for nye krav og rammer – eksempelvis samarbejdsformer internt i branchen eller i relation til landbrug og spildevandssektoren.

*projektleder Lotte Neve,
Hedeselskabet ME,*

Det var derfor af afgørende betydning, at vandforsyningen blev rustet til de kommende udfordringer, og udviklingstendenserne både teknisk, planmæssigt og landspolitisk blev undersøgt. Derudover var det vigtigt, at det nye forsyningsselskab blev baseret på forretnings- og forbrugerorienterede værdier, og at forbrugernes interesser i vandforsyningen blev sikret.

Opstart på processen

Den 7. december 2004 besluttede Grenaa Byråd at etablere et forbrugerejet selskab i form af et andelsselskab (A.m.b.a.). Det var i begrundelsen væsentligt, at der ikke var tale om et salg, men om en overdragelse af samtlige aktiver og

passiver til forbrugerne – de fremtidige andelshavere.

Etableringen indebærer væsentligt mere end blot en formel beslutning, og der blev derfor udarbejdet et udbudsmateriale, hvor fire rådgivere blev inviteret til at komme med løsningsforslag inkluderende fornøden juridisk, teknisk og regnskabs-/revisionsmæssig bistand.

Blandt temaer i materialet kan følgende fremhæves:

- De kommunale retningslinier og principper for et udgiftsbaseret regnskab skal ændres til et omkostningsbaseret regnskab, som betinger en forholdsvis omfattende registrering og værdiansættelse af fysiske aktiver.
- Der skal udarbejdes åbningsbalance, hvor det nye forsyningsselskabs værdier fastlægges og synliggøres. Dette er en forudsætning for at kunne aflægge en revideret årsrapport efter årsregnskabsloven.
- Skønt medarbejderne umiddelbart er sikret gennem Virksomhedsoverdragelsesloven, er det yderst vigtigt at føre en klar medarbejderpolitik med et ekstra højt informationsniveau.
- Der skal detailplanlægges og indkøbes nye administrationsmæssige værktøjer, som skal være fuldt funktionsdygtige ved overdragelsen.

Figur 1. Renovering af ledningsnettet i Grenaa.

- Der skal udarbejdes vedtægter og forretningsorden for bestyrelsen.
- Ud fra en forventning til fremtiden med øget fokusering på effektivisering er det et klart ønske, at afrapportering direkte til DANVA's benchmarking er mulig.

Involverede aktører

Som samarbejdspartner blev valgt en konstellation bestående af KPMG og Hedeselskabet Miljø og Energi, hvor KPMG havde ansvaret for de forretningsmæssige forhold og Hedeselskabet for værdiansættelsen af de fysiske anlægsaktiver. Advokatfirmaet Bech-Bruun assisterede i forbindelse med stiftelsen.

De forskellige aktørers opgaver og ansvar i perioden frem til tidspunktet for omdannelsen pr. 1. januar 2006 fremgår af oversigten i figur 2.

Der har løbende været afholdt koordineringsmøder for at sikre overholdelse af

den skitserede tidsplan. I nogle tilfælde har arbejdsopgaverne som følge af praktiske problemstillinger ikke kunnet løses på én gang. En længere proces var på-

krævet, hvilket for enkelte af arbejdsopgaverne skitseres i det følgende.

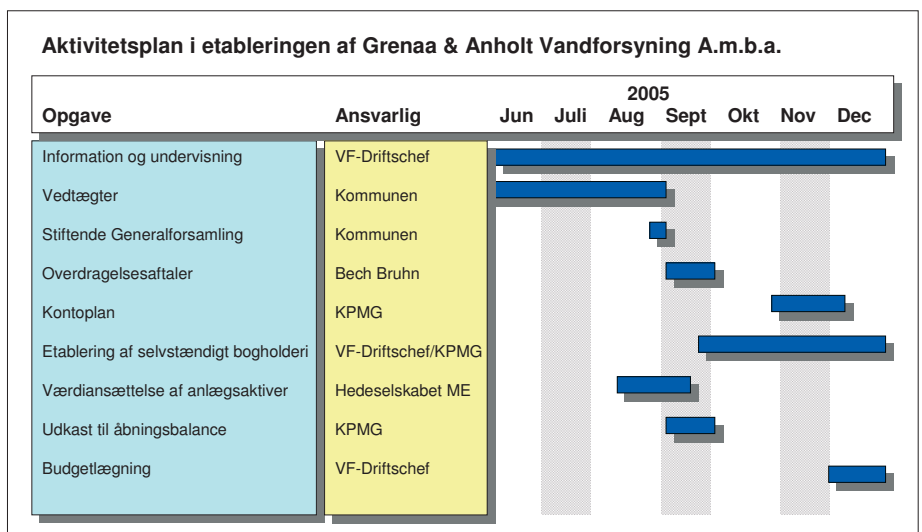
Kontoplan

Der er en forventning om, at branchen vil være et prioriteret punkt på Miljøministeriets dagsorden i de kommende år, hvor forsyningerne i højere grad end hidtil vil blive holdt op imod hinanden. Det har således været et kardinalpunkt at kunne rapportere direkte til DANVA's benchmarking. Sammenfaldet med udarbejdelsen af en standardkontoplan var derfor kærkommen. DANVA har således været inde over projektet som sparringspartner, for at sikre at opbygningen af en ny kontoplan ligger i tråd med forventningerne til den kommende standardkontoplan.

Kontoplanen er inddelt i funktionerne produktion, distribution og administration. Forskellige modeller for fordeling af blandt andet lønomkostninger på de enkelte funktioner blev drøftet. Fordelingen kan enten foretages ved en konkret henføring af medarbejdernes timer på baggrund af løbende tidsregistrering eller ved anvendelse af fordelingsnøgler. Under hensyntagen til det begrænsede antal ansatte har forsyningen valgt at anvende fordelingsnøgler.

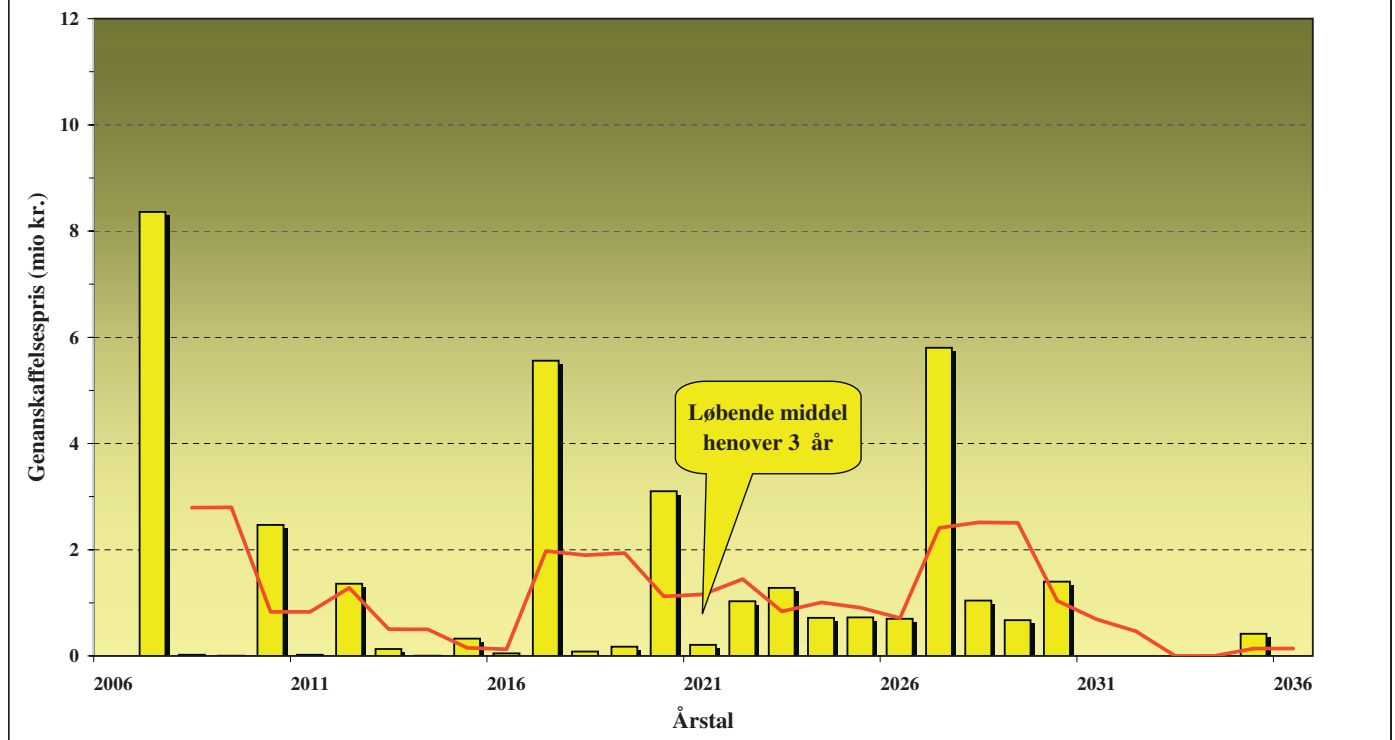
Værdiansættelse af anlægsaktiver

En hurtig metode til værdiansættelse af anlægsaktiverne baserer sig på en overførsel af vandforsyningskomponenter og ledninger fra en ledningsregistreringsdatabase direkte til beregningsdatabasen DAKAR. Ud fra V&S-prisbog Anlæg værdiansættes ledningsnettet og til-

Figur 2. De gennemførte hovedaktiviteter frem mod etableringen af Grenaa & Anholt Vandforsyning A.m.b.a.

Grundlag for investeringsplanlægning 2006 - 2036

Figur 3. Udtræk fra DAKAR skaber grundlag for den fremadrettede investeringsplan.

hørende komponenter i nutidskroner. Dermed er alle dele, der er indeholdt i ledningsregistreringsdatabasen, værdisansat enkeltvis.

Med årstalsangivelse for ledningsnettets udbygning beregnes værdiansættelsen for hver del i ledningsnettet i historiske anlægssummer, og denne værdi afskrives til den bogførte værdi i beregningsåret. Afskrivningen foretages lineært i forhold til aktivernes forventede brugstid. Summen af aktivernes restværdi angiver den bogførte værdi af anlægsaktiverne i vandforsyningen.

I henhold til lovgivning skal værdiansættelsen for anlægsaktiver fra og med 1999 opgøres efter faktiske udgifter på anlægsarbejder. Det betyder, at værdiansættelsen her ikke kan opgøres på baggrund af V&S-prisbogen. For anlægsarbejder fra og med 1999 inddateres disse i stedet direkte i DAKAR sammen med den samlede anlægsudgift for de enkelte udførte projekter. Ved beregningen af værdiansættelsen fordeles den samlede anlægssum for projektet ud på de enkelte komponenter, der indgår i projekterne.

Udover at give grundlag for åbningsbalancen skaber DAKAR også overblik over det fremtidige investeringsbehov.

Ud fra aldersfordelingen på ledningsnettet er det muligt at foretage en vurdering af, hvornår de enkelte dele af ledningsnettet står overfor en renovering. Figur 3 viser et eksempel på et DAKAR-udtræk, der kan bidrage til grundlaget for en investeringsplan.

Udkast til åbningsbalance

I god tid inden omdannelsen er der udarbejdet et foreløbigt udkast til åbningsbalance. Åbningsbalancen indeholder i aktivsiden primært de forskellige anlægsaktiver, mens passivsiden primært indeholder egenkapital og medarbejderforpligtelser.

Opgørelsen af medarbejderforpligtelser, mellemregning med forbrugerne, mellemregning med kommunen o.l. er foretaget i samarbejde med kommunens tekniske afdeling og økonomiafdelingen, herunder personale involveret i lønafregning og forbrugsafregning. Som led i overflytningen af medarbejdere til det nye selskab er det aftalt med medarbejdere og kommunen, i hvilket omfang f.eks. opsparet overtid skal afspadsres inden omdannelsen.

Budgetlægning

Budgettet for det kommende år skal udarbejdes efter årsregnskabslovens prin-

cipper. Som følge heraf skal eksempelvis nyinvesteringer ikke længere udgiftsføres, men i stedet aktiveres og afskrives over den forventede brugstid. Da der ikke længere er sammenfald mellem driftsbudget og likviditetsbudget, har det været nødvendigt at supplere driftsbudgettet med et investerings-/likviditetsbudget for det nye selskabs første driftsår.

Afslutning og begyndelse

Den 29. august 2005 blev Grenaa & Anholt Vandforsyning A.m.b.a. stiftet ved stiftende generalforsamling, hvilket stadfæstede afslutningen på den kommunale vandforsyning i Grenaa Kommune og medførte etableringen af et forbruger-ejet andelsselskab pr. 1. januar 2006.

Som det fremgår af dette indlæg, har der været mange aspekter der skulle bearbejdes og afklares. I 2006 vil opmærksomheden hos vandforsyningen være rettet mod implementeringen og tilpasningen af de nye rutiner og samarbejdsrelationer - ikke mindst udadtil mod forbrugerne. ■